

27.3.2014

Asia Lausunto kuntarakennelain muuttamisesta

Valtiovarainministeriölle

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukainen kuntarakenneuudistus, jonka tavoitteena on vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne, on haastanut myös Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien rakenneuudistukseen. Koska voimassa olevan kirkkolain (1054/1993) mukaan seurakuntajaon tulee noudattaa kuntajakoa siten, että kukin kunta on kokonaisuudessaan saman seurakunnan tai saman seurakuntayhtymän alueella, kuntajaon muutokset tulevat suoraan vaikuttamaan kirkon seurakuntajakoon ja -rakenteisiin.

Kirkon paikallistason rakennetta pohdittaessa on todettu, että kirkon muutossaasteisiin ei pystytä parhaalla mahdollisella tavalla vastaamaan seuraamalla ainoastaan kuntarakenteiden kehitystä. Kirkossa vuonna 2012 aloitetun oman rakenneuudistuksen tavoitteita on kuusi: jäsenlähtöisyyden ja erilaisten jäsenidentiteettien mahdollistaminen, monipuolisen toiminnan turvaaminen, läheisyysperiaatteen ja yhteisöllisyyden edistäminen, seurakuntien talouden polarisaation vähentäminen ja taloudellisen vakauden lisääminen, työvoimaresurssien nykyistä joustavampi käyttö sekä johtamisen ja hallinnon yksinkertaistaminen. Seurakunta on perinteisesti ollut paikallisen identiteetin luoja. Lisäksi on arvioitu, että seurakuntien jäsenten kiinnittyminen on kiinteämpää lähiyhteisöön kuin suurempiin yksiköihin.

Kirkolliskokous käsitteli seurakuntarakenteiden kehittämisen päälinjoja toukokuussa 2013. Kirkolliskokouksen päätöksen ja piispainkokouksen joulukuussa 2013 antaman lausunnon pohjalta kirkkohallituksessa on valmistelu esitys kirkon paikallistason rakenteita koskevan sääntelyn muuttamisesta. Esityksen mukaan seurakunta säilyisi jatkossakin kirkon jäsenen lähiyhteisönä, jossa lähidemokratia keskittyisi seurakunnan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Myös seurakunnan jäsenten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia paikallistason päätöksentekoon pyritään parantamaan. Sen sijaan seurakuntien talous- ja henkilöstöhallinto, kiinteistötoimi ja tietohallinto ovat tukitoimia, jotka voidaan tehokkaimmin, ammattitaitoisimmin ja taloudellisimmin toteuttaa suurissa yksiköissä - seurakuntayhtymissä. Esityksen mukaan kukin seurakunta kuuluisi alueelliseen seurakuntayhtymään, joka olisi seurakuntien tehtävän toteuttamista tukeva palveluorganisaatio ja jonka ulkorajat noudattaisivat kuntarajoja. Tavoitteena on, että kirkkohallituksen esitys otettaisiin kirkolliskokouksen käsittelyyn toukokuussa. Esitettävien kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen muutosten ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen jälkeen.

Kuntarekennelain muutosesityksen mukaan erityisissä kuntajakoselvityksissä tulisi erityisesti tarkastella maankäytön, asumisen ja liikenteen toimivuutta sekä kehittämistä alueella ja taloudellista eriytymistä. Kirkkohallitus toteaa, että kuntajakoselvityksiä tehtäessä tulisi lisäksi ottaa huomioon myös muiden paikallisyhteisöjen toiminta ja niiden vaikutus alueen kuntalaisten elämään. Monilla paikkakunnilla on esimerkiksi hyvää yhteistyötä kuntien ja seurakuntien kesken.

Tärkeänä voidaan pitää myös sitä, että asukkaiden mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua omia elinolosuhteitaan ja omaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon olisi mahdollisimman laajaa.

Kansliapäällikkö

Jukka Keskitalo

Kirkkoneuvos

Pirjo Pihlaja